

РАННІЙ ПЕРІОД ДІЯЛЬНОСТІ ЮРІЯ ГЛОГОВСЬКОГО
(1800 — початок 1810-х років)

Лариса Купчинська

науковий співробітник відділу наукових досліджень творів образотворчого мистецтва Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника, канд. мистецтвознавства

Стаття присвячена ранньому періоду діяльності Юрія Глоговського (1800 — початок 1810-х рр.), який розглядається у контексті актуальних проблем часу, обумовлених суспільно-політичними подіями. На основі архівних матеріалів уточнено біографічні дані будівничого та архітектора. Розкрито його участь у створенні ситуаційного плану Кракова, а також у зміні архітектурного обличчя Львова. Висвітлені його перші кроки у напрямі формування місцевої політехнічної школи з її самобутнім характером.

Ключові слова: *Юрій Глоговський, будівничий, архітектор, ситуаційний план Кракова, дзвіниця монастиря оо. домініканців у Львові, австрійська і галицька політехнічні школи.*

The article outlines early period of Yuriy Glogovskiy's creative work (1800 — early 1810s), which is considered in the context of issues determined by social and political events. Biographical details of a city planner and architect were specified basing on archive materials. His contribution to elaboration of a cadastral plan of Krakow and to the renovation of Lviv's architectural outlook is acknowledged. His first steps towards establishing the original features of local polytechnic school are described.

Keywords: *Yuriy Glogovskiy, city planner, architect, cadastral plan of Krakow, belfry of Dominicans monastery in Lviv, Austrian and Galician polytechnic schools.*

Статья посвящена раннему периоду деятельности Юрия Глоговского (1800 — начало 1810-х гг.), который рассматривается в контексте актуальных проблем времени, обусловленных общественно-политическими событиями. На основе архивных материалов уточнены биографические данные строителя и архитектора. Раскрыто его участие в создании ситуационного плана Кракова, а также в изменении архитектурного облика Львова. Освещены его первые шаги в направлении формирования местной политехнической школы с ее самобытным характером.

Ключевые слова: *Юрий Глоговский, строитель, архитектор, ситуационный план Кракова, колокольня монастыря оо. доминиканцев во Львове, австрийская и галицкая политехнические школы.*

У науковій літературі Юрій Глоговський неодноразово згадується як геометр, будівничий і навіть архітектор Галичини кінця XVIII — першої половини XIX ст. 1857 р. Едвард Раставецький у своїй три томній праці «Słownik malarzów polskich...» одним із перших побіжно зазначив, що він, будучи уродженцем Львова, з 1803 р. працював урядовим геометром і будівничим у Кракові, а згодом повернувся до рідного міста [13, с. 213]. У наступні десятиліття інші вчені у переважній більшості обмежувалися повтором цієї інформації.

У XX ст. постать Ю. Глоговського привернула увагу Станіслава Лози. Працюючи впродовж багатьох років над вивченням персоналій польських архітекторів і будівничих, він оперував великими архівними матеріалами, а також багатим доробком різних дослідників, окремими публікаціями і статтями у періодичних виданнях. Усі ці архівні і друковані джерела стали вагомим матеріалом для написання ним ґрунтовної біографічної довідки про будівничого. На окрему увагу заслуговує згадка кількох маловідомих пам'яток, до появи, або реконструкції яких був дотичний Ю. Глоговський. Серед них — Головна пошта у Львові, а також монастир сестер ордену кармеліток черевичкових [18].

Вихід у світ на початку 2000-х рр. фундаментальної багатотомної «Енциклопедії Львова», на жаль, суттєво не поглибив інформації щодо місця і ролі Ю. Глоговського у будівельному русі Галичини першої половини XIX ст. У статті Юрія Бірюльова вказано, що він працював урядовим інженером у Кракові упродовж 1803–1809 рр., після чого був переведений до Галицької дирекції будівництва у Львові на посаду ад'юнкта, «брав участь у проектуванні блоку

урядових будинків на Нижніх (Гетьманських) валах і пл. Каструм (зруйнованих під час Другої світової війни)» [1]. Однак у дослідженні не враховано праць Францішека Яворського [16], Тадеуша Маньковського [19; 20] та інших, присвячених окремим архітектурним пам'яткам Львова, серед яких — споруда Ратуші.

Огляд наукового доробку різних дослідників свідчить про те, що проблематику, пов'язану з життям і діяльністю Ю. Глоговського, ще далеко не вичерпано. На подальше висвітлення заслуговує низка питань. Серед них — розкриття періоду становлення особистості митця, що передбачає уточнення його біографічних даних.

У середині XIX ст. сучасники Ю. Глоговського згадували, що він почав працювати будівничим з 1799 р. [21, с. 656]. Не підтверджену і не спростовану дату дуже швидко забули. Сьогодні на підставі архівних матеріалів вдалося встановити, що його кар'єрне сходження розпочалося 18 квітня 1800 р., коли він обійняв посаду архітектора у Крайовій будівельній дирекції (К. к. Kammeral- und Provinzial-Ober-Bau-Direktion) у Львові. 7 вересня 1802 р. його перевели до Кракова. З окладом 500 рин. він працював у I департаменті «Архітектура» Крайової будівельної дирекції у Західній Галичині разом із Карлом Брауном, Йоганном Марклем, Антоном Фішером і Андреасом Шоновичем під керівництвом Максиміліана фон Крусса [9, арк. 14-15].

Про перші кроки Ю. Глоговського у Львові на посаді архітектора, як і про характер його роботи, поки що нам нічого не вдалося виявити. Однак слід вважати, що його діяльність не виходила за межі урядових завдань. Найвірогідніше, саме цей чинник став вирішальним під час його переведення до Кракова, де він долучився до виконання однієї з актуальних проблем часу.

З моменту входження Галичини до складу Австрійської монархії першочерговим було створення точної адміністративно-політичної карти пограничного регіону. Існуючі карти не відповідали вимогам нового уряду, націленого на здійснення низки адміністративних, аграрних і фінансових реформ.

1772 р., на подання канцлера Вензеля Антона Кауніца, Надвірна канцелярія у Відні видала розпорядження про створення карти Галичини [5, с. 147]. Її очолив Йосиф Лізганіг, відомий австрійський картограф й астроном, який мав за плечима декілька праць з математики і триангуляції. Одночасно розпочалося військове

картографування території Галичини, яке очолив обер-лейтенант квартирмейстерства барон фон Зерер, а навесні 1773 р. його обов'язки перейняв інженер майор Штайнбахер. З 1772 р. поставало чимало планів-карт земельних ділянок та угідь, сіл, містечок [6, с. 417], як і більшості великих міст.

Поза увагою Австрійської монархії не залишився Краків, який перейшов у її підпорядкування 1796 р. Нова влада мала намір створити великий план міста, що пояснювалося не тільки воєнними, а й багатьма практичними потребами. Це доводиться констатувати з огляду на те, що у її розпорядженні було чимало найновіших: рукописний «План міста і замку Кракова», який виконав Деріх у масштабі 1 : 4000, «План міста Кракова з його передмістями» у масштабі 1 : 10800, який підготував невстановлений автор 1783–1809 рр., рукописний «Прийнятий план замку і околиць Кракова» 1796 р. Фірстля у масштабі 1 : 8 90, «План міста Кракова без передмість» 1800 р. невстановленого автора у масштабі 1 : 3600, «План Головного міста Західної Галичини Кракова» 1801 р. квартирмейстера Генерального штабу у масштабі 1 : 14400, а також рукописний «Ситуаційний план міста Кракова і його передмість» 1809 р. невстановленого автора у масштабі 1 : 12600 [23, с. 187]. Усі вони були морально застарілими.

Виконання завдання ускладнювалося несформованістю спеціальних шкіл, у яких можна було здобути освіту геометра. Молоді люди поглиблювали знання у ході практичних робіт, як помічники чи учні землемірів під наглядом досвідчених геометрів [7, с. 21]. Відомо, що наприкінці XVIII ст. у Галичині працювало понад 60 геометрів, проте 1783 р. атестацію пройшло лише 12 повітових інженерів Галичини і 8 геометрів Буковини, які працювали як інженери-картографи під керівництвом Й. Лізганіга.

Незважаючи на брак кадрів, у 1802–1808 рр. постав перший докладний ситуаційний план Кракова, який дав початок багатьом кадастровим планам. Його часто називають Сенатським, оскільки він згодом зберігався в архівах Правлячого Сенату Вільного міста Кракова.

Створення Сенатського плану мало декілька етапів. Перший з них передбачав виконання самого плану, який сьогодні зберігається у Національному архіві у Кракові, у V відділі картографічних матеріалів і технічної документації (далі — НАК) і складається

із 72 секцій. Після виходу наказу у справі головного ситуаційного плану Кракова від 23 червня 1801 р. під керівництвом Крайової дирекції будівництва [10, s. 243] до його створення приступив Ігнацій Ендерле (відомий також як І. Гудерле [10, s. 243]), який, найвірогідніше, був чехом і походив з Праги [22, s. 6], а 1799 р. прибув до Кракова, де працював рисувальником. З огляду на низку об'єктивних причин він приступив до роботи 1802 р. У 1804 р. до нього приєдналися два артилеристи. Вони допомагали йому до кінця липня 1805 р., — до моменту завершення плану міста з передмістями в цілому.

План І. Ендерле не дійшов до нас в повному обсязі. Втраченими є секції 12+19, 13+20, 27+35, 28+36, 29+37, 30+38, 42+48, 43+49, 44+50, 45+51, а на підставі початкової нумерації: № X, XI, XV, XVI, XVII, XVIII, XXI, XXII, XXIV. Ґрунтовним його доповненням є формуляри, які згодом були оформлені у спеціальні книги, відомі під назвою «Grundbuch». У них містяться виміри усіх земельних ділянок і нерухомостей Кракова і його передмість [22, s. 8].

Ситуаційний план Кракова, виконаний І. Ендерле, засвідчує високий фаховий рівень автора, якого можна зарахувати до кращих тогочасних спеціалістів у цій сфері. Під час роботи він уникнув використання будь-яких попередніх планів: одні не відповідали новим вимогам, інші, у тому числі Коллонтаївський, були йому недоступні. Основу плану становить тогочасна австрійська цивільно-військова картографія. План створений на підставі наданої І. Ендерле прямокутної координації. На це вказує наявність у фондах НАК сітки іншого, сьогодні неіснуючого плану «Ключі до великого військового плану об'єднаних міст Краків...», яку він використав у своїй роботі, додатково поділивши її на чотири менші секції [22, s. 6].

На початку 1805 р. було прийнято рішення про створення двох копій плану, по одному примірнику для Уряду Губернії і для Міського уряду будівництва. Одна із них сьогодні зберігається у НАК. До неї входить 73 секції. Однак є багато відсутніх: 7-14, 19, 20, 32-38, 40-42, 52, 56, 60 і 61. Друга належить Історичному музею м. Кракова (далі — ІМК), вона походить із збірки Юзефа Фрідлайна, президента Кракова у 1893–1904 рр., видавця, колекціонера та бібліофіла. Ця копія включає секції № I–XLII й охоплює всю північну частину міста включно з костелом оо. францішканів.

Вагому роль у копіюванні ситуаційного плану Кракова відіграли співробітники Крайової будівельної дирекції у Західній Галичині, діяльність якої в цілому координував зі Львова Каспар Каспарі, — з 1788 р. головний директор Крайової будівельної дирекції, досвідчений астроном і математик, помічник Й. Лізганіга при роботі над картою Галичини (1792). На це вказують підписи у нижніх частинах більшості секцій плану, який зберігається у НАК. Представниками I департаменту «Архітектура» були Ю. Глоговський і А. Фішер. На копіях секцій № 43, 48, 49: «G. Glogowski del:», секції № 50: «G. Glogowski fe.». На інших, а саме № 57, 62, 66, 67, 70: «A. Fischer del:», «A. Fischer fe.», «Antonius Fischer Inge. del:». Один працював у III департаменті «Будівництво доріг». Йдеться про інженера Франца Мачеко, який копіював секцію № 24 і підписався «Matscheko F.» (?). Проте у документах організації він фігурує також як Франц Йосиф Мачеко (Franz Joseph Matscheko [9, арк. 11]), або ж Франц Машеко (Franz Mascheko [9, арк. 18]). Однак нам нічого не вдалося з'ясувати про виконавця копій секцій № 15, 17, 18, 21, 22, 23, 26, 29, 68, 73, який на всіх зазначений як Глянц (Glanz).

Копію головного плану, який зберігається в ІМК, найвірогідніше, було доручено виконати лише Ю. Глоговському. Як і у попередньому випадку, підпис є не на кожному із листів. На копії секцій № 19, 27, 28, 35, 41, 42 — «G. Glogowski del.»; на копії секції № 20 — «G. Glogowski Archit. del:», на копії секції № 36 — «G. Glogowski fe:». Це уможливило назвати цю копію «Планом міста Кракова Ю. Глоговського».

В обох випадках при виконанні копій ситуаційного плану Ю. Глоговський дотримувався прийнятої на той час методики кінця XVIII ст. Використовував темну лінію для визначення границі площ, вулиць, садиб, будинків, а потім заповнював окремі частини плану відповідним кольором. При цьому застосовував акварель, яка добре підходить для цієї роботи. В історії відомо, що для зазначення мурованих будинків застосовували червоний або рожевий колір, для дерев'яних — чорний або коричневий, інколи жовтий, доріг — блідо-коричневий, води — голубий, полів — зелений, лук, садів, боліт — також зелений, проте з додатковими спеціальними відмінними картографічними знаками. Слід відзначити, що нічого цього немає в оригіналі. Це дає підставу говорити про його доопрацювання і вдосконалення відповідно до встановлених норм.

Вивчення копії Сенатського плану (ІМК), зокрема секцій, які містять підпис Ю. Глоговського, дає змогу прослідкувати декілька закономірностей. У більшості з них зустрічаємо ситуаційний план оборонних мурів, веж і брам міста з прилеглими до них територіями, їх забудовами. Так, у нижній частині секції № 19 бачимо план Славковської брами, яка підлягала ліквідації [22, с. 18], а в наступній — Флоріанської і барбакану. Секція № 27 подає план Шевської брами, № 28 — Порохової вежі, № 36 — Миколаївської і Нової брами. Порівняння оригіналу секцій з їх копіями дало можливість виявити деякі розбіжності. У першому випадку фортифікації міста лише наведені легким штрих-пунктиром. У другому вони чітко промальовані.

З усіх виділяється копія секції № 42. Працюючи над нею, Ю. Глоговський подав дуже чіткі виміри стін Вісленської брами, а також нижніх і верхніх оборонних мурів, які провів згідно з визначеними правилами. Це дозволяє припускати, що він не тільки виконував копії, а й брав активну участь у створенні ситуаційного плану Кракова, його завершенні, передусім оборонних об'єктів, обміри яких готував сам.

Копії, які належать Ю. Глоговському, цінні також з огляду на присутність у них планів тих чи інших споруд початку XIX ст., багато з яких невдовзі реконструювали відповідно до нових вимог часу, або ж взагалі ліквідували. Так, на копії секції № 20 під номером 476 подано монастир oo. піарів, частина якого була відведена під Королівсько-цісарський слідчий ізолятор, арештантську. Секція № 27 дає уявлення про монастир і костел св. Марка, а також монастир і костел св. Щепана, на місці яких згодом був організований ринок [22, с. 17]. Вивчаючи її, автор зафіксував одне із цікавих явищ середньовічного міста: зведення будинків уздовж оборонних мурів, із їх використанням як однієї (тильної) сторони. Це будинки під № 383, 384, 385, 386, їх власниками, відповідно, були: Єнджей Мазуркевич, Пухальський, Кравчинський, Стажикевич. При уважному розгляді копії секції № 42 бачимо аналогічну ситуацію із дерев'яними будинками (№ 189, 273), усіх їх зліквідували разом з оборонними мурами та вежами.

Копія секції № 35 — ситуаційний план центральної частини Кракова. На фоні міської забудови виділяються: костел св. Анни, Рагуша, споруда № 4 — Міський будинок, споруда № 5 — Сукенниці,

або ж будинок тканин, споруда № 10 — це Синдиківка, північна постригальня, неіснуючий тепер будинок, який прилягав до північно-західного кута Сукенниць, об'єкт № 11 — ліквідовані недовзі пекарські ятки, № 9 — рибні ятки, які знаходилися на протилежній стороні від пекарських.

Подібно як і в попередньому випадку, копії багатьох об'єктів вирізняються детальним промальовуванням, що додатково підтверджує безпосередню участь Ю. Глоговського у створенні ситуаційного плану Кракова. У цьому контексті слід згадати також про підготовлений ним у 1803 р. план будинку на площі св. Духа, 2, колишнього монастиря св. Духа, який ми бачимо у секції № 28. Відомо, що для виконання ситуаційного плану міста неодноразово залучали велику кількість різних будівничих [22, с. 8], які виконували необхідні обміри об'єктів. Серед них — Стефан Гумберт, що прибув до Польщі 1775 р. і впродовж 1783–1796 рр. працював у Любомирських. 1788 р. від короля Станіслава Августа він отримав патент на будівництво міста Кракова, долучився до зведення кращих пам'яток того часу. Йому, зокрема, належить будівництво дому на вул. Славковській, де знаходиться готель «Саський» (1817–1820). 1816 р. брав участь у перебудові і частковому оздобленні палацу краківських єпископів [15]. Не менш відомою особистістю був також Ігнацій Хамбрес [12], що походив з Моравії, у 1776–1783 рр. бував в Австрії, Німеччині, Франції та Італії, а з 1792 р. жив у Цешині. У 1803–1807 рр. жив у Кракові, де працював учителем рисунку в нормальній школі та учителем будівництва в місцевому університеті. 1812 р. переїхав до Львова, обійняв посаду надзвичайного професора цивільного будівництва у львівському університеті. А вже у 1826–1828 рр. саме йому випала доля керувати перебудовою університетського приміщення.

Повернувшись до Львова і вступивши на посаду ад'юнкта Крайової будівельної дирекції, Ю. Глоговський активно використовував досвід, набутий у Кракові. На початку сферою його діяльності були фортифікації міста. Добре укріплене із середини XIV ст., 1445 р. місто налічувало 17 веж, які вже були закінчені і роздані окремим ремісничим цехам [27, с. 105-106]. Багато веж добудовувалися пізніше. Окремі з дослідників стверджують, що їх було близько 50 [8, с. 64]. Проте ревізія веж, яку у 1686 р. здійснили бургомістр Б. Вільчек і Врублевський, вказує на наявність тоді у місті лише 17 веж [3, с. 44].

Відомо, що близько 1800 р. навколо Львова почали розбирати фортифікації, засипати рови і ліквідувати вали. Багато з них розбирали з метою використання матеріалу для нових будівельних робіт. Так, 1836 р. рештки вежі цеху пекарів були розвалені задля спорудження театру Скарбека [27, с. 106].

З огляду на ситуацію, що склалася, на початку XIX ст. конвент монастиря оо. домініканців звернувся до міського уряду з проханням відступити давню вежу цеху римарів, яка з північного сходу прилягала до монастирських будівель. Питання було вирішено із двосторонньою вигодою. Вежу передали монастирю, натомість отримали будинки і сади оо. домініканців (Тарнавку) із жовківського передмістя [14, с. 101].

Відома з 1445 р. [27, с. 106], на початку XIX ст. вежа цеху римарів перебувала у не найкращому стані. Ще 1666 р. бургомістр Мартин Анчевський на підставі здійсненої ним скрупульозної ревізії оборонних фортифікацій міста зазначив, що вона вимагає ремонту, особливо дах [25, с. 124]. Актуальність проблеми повсякчас увиразнювало її стратегічне значення. На початку XVIII ст. навіть обговорювалося питання утримання вежі двома цехами [25, с. 136]. Рисунок Ю. Глоговського «Львів», який зберігається у фондах Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника (далі — ЛННБ), є вагомим свідченням того, що дискусії не дали бажаного результату. Могутня споруда була квадратною у плані, сторона якого сягала 9,20 м [26, с. 148, 190], упродовж десятиліть поступово руйнувалася під дією води, сонця та вітру. На початку XIX ст. вона стояла без даху. У верхньому ярусі з кожної сторони знаходилися по три бійниці, у нижньому — по одній. На першому поверсі під бійницею видно балкон на двох кронштейнах.

Конвент монастиря планував переобладнати вежу цеху римарів під дзвіницю. 1810 р. Ю. Глоговський коштом 27 185 рин. розробив проект дзвіниці, яку вимурували вже у 1811 р. [17, с. 66; 11, с. 210]. На ньому зображено головний фасад дзвіниці, з якого видно, що надбудова зроблена на основі нижнього ярусу колишньої вежі римарів із збереженням бійниці і вікна балкона, під якими розташовувався вхід. Окрім того, бачимо креслення двох розрізів другого ярусу по центральній осі з конструкціями дерев'яних в'язань для кріплення трьох дзвонів: одного великого і двох менших по боках, і несучою конструкцією наметової вежі, каркасною її основою;

дерев'яні конструкції для підвішування дзвонів; горизонтальне січення другого ярусу на рівні вікон; горизонтальна проекція основи конструкції покрівлі; вид зверху покрівлі із слуховими вікнами.

Проект дзвіниці, який сьогодні зберігається у Кракові, позначений буквою «А». З архівних документів довідуємося, що окрім нього був інший, під літерою «В» [4, [арк. 2] (місце зберігання не встановлене). Він містив усі виміри проєктованої Ю. Глоговським будівлі. До них додавався кошторис, підготовлений на підставі проєкту «А» і вимірів «В», перелік робіт мулярів, столярів, слюсарів, ковалів і малярів, їх обсяг і розцінки, окремо і сумарно [4].

Сьогодні додаткову інформацію про дзвіницю, яку збудували за проєктом Ю. Глоговського, дають декілька літографій. Вона добре проглядається у творі Антона Лянге «Вид міста Львова» (ЛННБ; у межах 1822–1826 рр.; твір науковці датують 1826 р. [26, s. 151]). Він повністю відображає її фактичний стан: стіни надбудови на кутах з боків оздоблені пілястрами, дах спирається на стіну, завершену карнизом, і має чотири схили зі слуховими вікнами, верхня граней покрівлі вирізняється легко ввігнутою формою, намет завершується ліхтарем із хрестом, бійниці нижнього ярусу закриті цегляною (?) кладкою. Частково інший характер членування стін надбудови пілястрами декларує літографія, яку виконав Т. Жихович «Вид міста Львова з північної сторони» (ЛННБ; у межах 1835–1848 рр.): вони розташовані ближче до вікон.

Працюючи над проєктом дзвіниці монастиря оо. домініканців, Ю. Глоговський виявив ґрунтовні знання давнього будівництва на теренах Галичини, його специфіки, що дозволило йому адаптувати фундаменти і нижній ярус споруди XV ст. до вимог часу, створити абсолютно новий об'єкт, який за стильовими формами відповідав новим тенденціям в архітектурі.

1852 р. дзвіницю розібрали, оскільки вона була в аварійному стані [17, s. 66; 14, s. 101]. Великої шкоди їй завдав кондитер Я. Товарницький, якому Магістрат міста передав нижню частину дзвіниці (нижній ярус вежі XV ст.) для використання під холодильник [24, s. 97].

Досвід Ю. Глоговського, набутий під час роботи при храмі оо. домініканців, згодом став основою будівництва мурованої дзвіниці катедрального собору Св. Юра. Ідею її побудови виношував ще єпископ, а з 1778 р. — митрополит Лев Шептицький. Проте

спорудження нової мурованої дзвіниці розпочалося щойно 1828 р. за митрополита Михайла Левицького. Проект видала Крайова будівельна дирекція і 31 серпня 1826 р. його затвердив Ю. Глоговський. Він містить фасад дзвіниці, розріз, план першого поверху (приземелля), план і в'язання дахових конструкцій. Не виключено, що це був перший варіант проекту [2, с. 167-168], оскільки він позначений буквою «А» та підписаний виконавцем — архітектором Францом Лернетом. Окрім цього, на проекті фігурують підписи Гельмана і рисувальника Брезані, а також підприємців-виконавців — Герша Лейби Менкеса і Мойсея Йонаса.

На іншому збереженому плані представлені план першого і другого ярусів і два розрізи другого ярусу з конструкціями дерев'яних в'язань для підвищування дзвонів. Він датований 24 липня 1829 р. і затверджений Крайовою будівельною дирекцією — архітекторами Менцем і Ю. Глоговським 21 грудня того ж року та підписаний виконавцем — інженером Йосифом Гаском. Між цими проектами повинен був бути ще проміжний, під літерою «В». План 1829 р., судячи із заголовка, виконаний після завершення будівництва і подає фактичний стан дзвіниці на той час. Тому підпис на ньому інженера Й. Гаска засвідчує, що він — автор реалізованого проекту.

Нова дзвіниця постала біля північно-західного кута церкви на місці розібраної старої мурованої трупарні, що прилягала до капітульного будинку і була з нею сполучена. Наріжний камінь під неї заклали 22 липня 1828 р. Церемонію проводив Михайло Гарасевич барон де Нойштерн, священник митрополичої капітули. Дзвіниця споруджувалася на кошти галицького релігійного фонду і була закінчена того ж року. Її проектував інженер Гаск, будували майстер мулярський Йозеф Землер і підмайстер Тома Крестицький. Теслярські роботи виконав майстер Вільгельм Кіскес. Дзвіниця 1828 р. була чотирьох'ярусною, мала трохи простіші форми бані з заломом та світловим ліхтарем, завершеним кардинальським хрестом, що було алюзією до титулу першого кардинала-українця митрополита Михайла Левицького [2, с. 170]. Це підтверджують декілька літографій, надрукованих у майстерні Піллера. 1865 р. її перебудували, намагаючись наблизити форми до стилю катедри.

Здійснене дослідження дає можливість стверджувати, що Юрій Глоговський розпочав свою діяльність у 1800 р. на посаді архітектора Крайової дирекції будівництва у Львові. Восени 1802 р. його

перевели до Кракова, до I департаменту «Архітектура» Крайової будівельної дирекції у Західній Галичині. 1809 р. він повернувся до Львова і працював у Крайовій будівельній дирекції ад'юнктом.

У Кракові Юрій Глоговський долучився до створення Сенатського плану — одного із найвідоміших ситуаційних планів міста, поява якого була обумовлена історичними подіями, а відтак актуальністю адміністративно-політичної карти Галичини. Опосередковано на це вказують дві копії плану, створені для Уряду Губернії і для Міського уряду будівництва, обміри оборонних споруд міста, які вони фіксують, а також плани окремих будинків.

Набутий у Кракові досвід Юрій Глоговський активно розвивав, повернувшись до Львова. Знання особливостей давньої архітектури на теренах Галичини він застосував для адаптації непридатних за своїм призначенням споруд до нових потреб суспільства. На основі вежі римарів, яка походила з XV ст., будівничий звів дзвіницю монастиря оо. домініканців, яка своїм стилем відповідала традиціям австрійського класицизму. Успішна реалізація проекту забезпечила йому ім'я висококваліфікованого спеціаліста у сфері реконструкції старих будинків, сприяла формуванню політехнічної школи Галичини.

Діяльність Юрія Глоговського у 1800 — на початку 1810-х рр. тісно пов'язана із виконанням урядових завдань в межах роботи Крайової будівельної дирекції. Маючи ґрунтовну освіту і використовуючи знання для потреб суспільства, він забезпечив формування нового періоду в історії архітектури Галичини.

1. Бірюльов Ю. Глоговський Юрій / Юрій Бірюльов // Енциклопедія Львова / за ред. А. Козицького та І. Підкови. — Львів : Літопис, 2007. — Т. 1. — С. 621.
2. Вуйцик В. Дзвіниця катедри св. Юра та її дзвони // Вуйцик В. Leopoli-tana / Володимир Вуйцик. — Львів : ВНТЛ-Класика, 2013. — С. 165-178.
3. Вуйцик В. Міський арсенал у Львові // Вуйцик В. Leopoli-tana / Володимир Вуйцик. — Львів : ВНТЛ-Класика, 2013. — С. 43-54.
4. Глоговський Ю. Розрахунок і кошторис дзвіниці монастиря оо. домініканців у Львові від [1810 р.] [Рукопис] // Архів польської провінції оо. домініканців у Кракові. — Папка : Lw. 438. — [22 арк.].
5. Кристалович У. Перша топографічна карта Галичини Йозефа Лізна-ніґа / Уляна Кристалович // Боплан і Україна : зб. наук. праць. — Львів, 1998. — С. 146-154.

6. *Кришталович У.* Рукописні карти Галичини XVIII століття / *Уляна Кришталович* // Записки Наукового товариства імені Шевченка. — Львів, 2000. — Т. ССХЛ : Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. — С. 416-437, іл.
7. *Кришталович У.* Рукописні карти XVI–XIX століть. З фондів Центрального державного історичного архіву України, м. Львів / *Уляна Кришталович* ; передм. *Р. Сосса*. — Київ : ДНВП «Картографія», 2011. — 216 с., іл.
8. *Нельговський Ю. П.* Архітектура другої половини XVI — першої половини XVII століття / *Ю. П. Нельговський* // Історія українського мистецтва : у 6 т. — Київ, 1967. — Т. 2 : Мистецтво XIV — першої половини XVII століття. — С. 56-106.
9. Список осіб за посадовим рангом у Крайовій будівельній дирекції від [1804 р.] [Рукопис] // ЦДІА України у Львові. — Ф. 146 (Галицьке намісництво, м. Львів), оп. 1, спр. 320. — Арк. 11-21.
10. *Bąkowski Kl.* Kronika Krakowska 1796–1848 / *Dr. Klemens Bąkowski*. — Kraków : W drukarni «Czasu», 1906. — Część II : Od r. 1816 do 1831. — 260 s., 19 s.
11. *Biernat M.* Kościół p. w. Bożego Ciała i klasztor OO. Dominikanów / *Marcin Biernat, Michał Kurzel, Jan K. Ostrowski* // Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego. — Kraków, 2012. — Т. 20 : Kościoły i klasztory Lwowa z okresu przedrozbiorowego. — S. 171-317, іл.
12. *Chambrez, v. Champrez Ignacy* // *Łoza S.* Słownik architektów i budowniczych polaków oraz cudzoziemców w Polsce pracujących. Wydanie drugie, uzupełnione / *Stanisław Łoza*. — Warszawa : Wyd-wo Kasy im. Mianowskiego, Instytutu popierania nauki, 1931. — S. 54. — Bez podp.
13. *Głogowski Jerzy* // *Rastawiecki E.* Słownik malarzów polskich tudzież obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających / przez *Edwarda Rastawieckiego*. — Warszawa : W drukarni S. Orgelbranda, 1857. — Т. III. — S. 213-214. — Bez podp.
14. *Hornung Z.* Jan de Witte, architekt kościoła Dominikanów we Lwowie / *Zbigniew Hornung* ; pod red. *Jerzego Kowalczyka*. — Warszawa : Zakład Poligraficzny Piotra Włodarskiego, 1995. — 304 s., іл.
15. *Humbert Szczepan* // *Łoza S.* Słownik architektów i budowniczych polaków oraz cudzoziemców w Polsce pracujących. Wydanie drugie, uzupełnione / *Stanisław Łoza*. — Warszawa : Wyd-wo Kasy im. Mianowskiego, Instytutu popierania nauki, 1931. — S. 135-136. — Bez podp.
16. *Jaworski F.* Ratusz lwowski. Z 21 rycinami w tekście / *Franciszek Jaworski*. — Lwów : Z drukarni ludowej we Lwowie, 1907. — 95 s., іл.

17. *Kunasiewicz S.* Przewodnik po kościele Bożego Ciała OO. Dominikanów we Lwowie / *Stanisław Kunasiewicz.* — Lwów : Związkowa Drukarnia we Lwowie, 1876. — 115 s.
18. *Łoza S.* Głogowski Jerzy Grzymała / *Stanisław Łoza* // Polski Słownik Biograficzny. — Wrocław ; Kraków ; Warszawa : Wyd-wo Polskiej Akademii Nauk, 1959. — T. VIII/1, zes. 36 : Girdwoyń — Gocman Konrad. — S. 112-113.
19. *Mańkowski T.* Dzieje gmachu Zakładu narodowego imienia Ossolińskich / *Tadeusz Mańkowski.* — Lwów : Z drukarni Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie, 1927. — 136 s., il.
20. *Mańkowski T.* Początki nowożytnego Lwowa w architekturze / napisał *Tadeusz Mańkowski.* — Lwów : Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, 1923. — 51 s., il.
21. *Morawski Sz.* Słownik malarzów polskich tudzież obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających / *Szczęśny Morawski* we Lwowie // Pamiętnik literacki. Pismo tygodniowe / wydawca *Dr. Jan Szlachtowski.* — Lwów : W drukarni Zakładu narodowego Ossolińskich, 1850. — N 1. — S. 649-666.
22. *Münch H.* Plan miasta Krakowa Ignacego Enderle y lat (1802–1805) 1807–1808 tak zwany Senacki wraz z wykazem realności miasta z początku XIX wieku / wydał *Henryk Münch.* — Kraków, 1959. — 59 s., tab.
23. *Sawicki L.* Przyczynki do bibliografii kartograficznej ziem polskich. Spis map archiwum wojennego w Wiedniu, odnoszących się do ziem polskich / wydane przez *D-ra Lubomira Sawickiego.* — Warszawa : Zakłady Graficzno-Wydawnicze «Książka», 1920. — XX, 242, II s.
24. *Świętochowski R.* Na marginesie artykułu F. Markowskiego «Gotycki klasztor dominikański we Lwowie w świetle rękopisu z XVI wieku» / *Robert Świętochowski* // Kwartalnik architektury i urbanistyki. Teoria i historia. — Warszawa : Państwowe wyd-wo naukowe, 1969. — T. XIV, zes. 2. — S. 89-104, il.
25. *Tomkiewicz W.* Dzieje obwarowań miejskich Lwowa / *Władysław Tomkiewicz* // Kwartalnik architektury i urbanistyki. Teoria i historia. — Warszawa : Państwowe wyd-wo naukowe, 1971. — T. XVI, zes. 2/3. — S. 93-137, il.
26. *Witwicki J.* Obwarowania śródmieścia Lwowa / *Janusz Witwicki* // Kwartalnik architektury i urbanistyki. Teoria i historia. — Warszawa : Państwowe wyd-wo naukowe, 1971. — T. XVI, zes. 2/3. — S. 139-204, il.
27. *Zubrzycki D.* Kronika miasta Lwowa / przez *Dyonizego Zubrzyckiego.* — Lwów : Drukiem staupigiańskim, 1844. — 492 s.